

## VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

<b>Mokslo sritis/ys, kryptis/ys (kodai)</b>	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001)			
<b>Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika</b>	Medicinos fakultetas Klinikinės medicinos institutas Gastroenterologijos, nefrourologijos ir chirurgijos klinika			
<b>Dalyko pavadinimas</b> (ECTS kreditai, val.)	<b>Virškinimo organų ligų farmakoterapija</b> 9 kreditai (240 val.)			
<b>Dalyko studijų būdas</b>	<b>Paskaitos</b>	<b>Seminarai</b>	<b>Konsultacijos</b>	<b>Individualus darbas</b>
ECTS kreditai	-	-	2	7
<b>Dalyko vertinimo būdas</b> (vertinama 10 balų sistemoje)	Egzaminas – žodžiu. Užduodami trys atviro tipo klausimai.			
<b>DALYKO KURSO TIKSLAS</b>				
Įsisavinti virškinimo ligų farmakoterapijos principus. Susipažinti ir įsisavinti stemplės, skrandžio, kepenų, kasos ir žarnų ligų Lietuvoje priimtomis ir tarptautinėmis gydymo metodikomis.				
<b>PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS</b>				
<p>Funkcinės stemplės ligos ir jų gydymo galimybės.</p> <p>Skrandžio sekrecinės funkcijos neurohumoralinė reguliacija ir farmakologinė korekcija. Gastroezofaginio reflukso ligos gydymas rūgštingumą mažinančiais vaistais (protonų pompos inhibitoriai, kiti rūgštingumą veikiantys vaistai) ir profilaktika, indikacijos chirurginiam gydymui. Stemplės motorikos sutrikimų gydymas – achalazijos diagnostika ir gydymas, ezofagospazmo diagnostika ir gydymas, kitų retų stemplės ligų diagnostika ir gydymas. Protonų pompos inhibitoriai (PPI) – klasifikacija, veikimo mechanizmas, šalutinis poveikis, ilgalaikio gydymo pasekmės, derinimas su kitais vaistais. Citoprotektoriai (bismuto preparatai, sukralfatas) ir jų vaidmuo su rūgštingumu susijusių ligų gydyme. <i>H. pylori</i> išnaikinimas sergantiesiems gastritu ir opalige. Opaligės recidyvų perspėjimas ir profilaktika skiriant <i>Helicobacter pylori</i> eradikaciją. Kiti opaligės profilaktikos metodai. Chirurginė opaligės profilaktika. Neopinės dispepsijos farmakoterapija. Neopinės dispepsijos variantai ir gydymas rūgštingumą mažinančiais vaistais. <i>H. pylori</i> eradikacijos reikšmė gydant funkcinę dispepsiją ir įvairius jos variantus.</p> <p>Infekcinių hepatitų (B ir C) gydymas priešvirusiniais vaistais. Hepatoprotektorių vaidmuo gydant lėtinį B hepatitą. Virusinis delta hepatitas (D hepatitas), jo ryšys su hepatito B infekcija ir gydymo galimybės. Sergančiųjų lėtine kompensuota B ir C virusine kepenų ciroze gydymas. Hepatoprotektoriai ir jų vaidmuo gydant lėtines kepenų ligas – silimarinas, esencialiniai fosfolipidai, antioksidantai. Parenchiminės cholestazės gydymas medikamentais. Pirminės bilijinės cirozės (PBC) gydymas, cholestazės sukeltų komplikacijų gydymas. Indikacijos kepenų transplantacijai. Pirminio sklerozuojančio cholangito (PSC) gydymas – medikamentinis, invazinis, indikacijos kepenų transplantacijai. PSC ryšys su uždegiminėmis žarnų ligomis bei PSC ir cholangiokarcinomos rizika. Ursodezoksicholinės rūgšties (UDCR) taikymas gydant kepenų ligas. Ascito gydymas. Diuretikai – furozemidas ir spironolaktonas, jų derinimas bei dozavimas, gydymo rezultato vertinimas, vaistų šalutinis poveikis. Kitų diuretikų taikymas bei derinimas su spronolaktonu bei furozemifu, gydant</p>				

refrakteriškas ascito formos. Paracentezės metodai, paracentezės ir diuretikų derinimas. Albuminų skyrimo indikacijos. Spontaninis bakterinis peritonitas, gydymas antibiotikais ir jo trukmė, spontaninio bakterinio peritonito profilaktika. Hepatinės encefalopatijos farmakoterapija. Ūminės ir lėtinės encefalopatijos gydymas. Subklinikinių encefalopatijos formų nustatymas ir gydymas. Pagrindiniai vaistai gydant hepatinę encefalopatiją – ornitinaspartatas, laktuliozė, antibiotikai. Jų indikacijos, dozavimas, derinimas, šalutinis poveikis. Hepatinės encefalopatijos profilaktika.

Cholecistito medikamentinis gydymas ir profilaktika. Indikacijos tulžies pūslės akmenligės chirurginiam gydymui. Cholangitų antibakterinė terapija. Intervenciniai cholangito gydymo metodai ir jų derinimas su antibiotikais. Cholangito profilaktika ir ursodeoksicholinės rūgšties skyrimo indikacijos. Pirminio sklerozuojančio cholangito medikamentinis gydymas. Choleretikai ir cholekinetikai.

Lėtinio pankreatito substitucinis gydymas. Indikacijos gydymui kasos fermentų preparatais. Kasos fermentinių preparatų formos, vaistų dozavimas, šalutinis poveikis. Kasos fermentų sąveika su kitais vaistais ir faktoriais. Antioksidantų taikymas sergančiųjų lėtiniu pankreatitu gydymui. Skausmo malšinimas sergant lėtiniu pankreatitu. Analgetikai ir jų derinimas, adjuvantai analgetikams. Indikacijos pankreatito chirurginiam gydymui.

Opinio kolito ir Krono ligos gydymas. ECCO tarptautinis susitarimas dėl opinio kolito ir Krono ligos bei jų komplikacijų gydymo Krono ligos ir opinio kolito gydymas mesalazinais, gliukokortikoidais, indikacijos, dozavimas, gydymo trukmė, šalutinis poveikis. Imunosupresantų taikymas gydant uždegimines žarnų ligas, skyrimo indikacijos, dozavimas, gydymo trukmė, šalutinis poveikis. Uždegiminių žarnų ligų biologinė terapija skyrimo indikacijos, dozavimas, gydymo trukmė, šalutinis poveikis. Indikacijos chirurginiam uždegiminių žarnų ligų gydymui.

#### **SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA**

1. Speičienė D., Lėtiniai hepatitai, klasifikacija, klinika, diagnostika //UAB Aola//2006.
2. Boolm S., Webster G., Oxford Handbook of Gastroenterology and hepatology//Oxford university press//2022.
3. Feldman M., Friedman Lawrence S., Brandt Lawrence J. Gastrointestinal and Liver Disease 11th edition, vol. 1//Elsevier //2020.
4. Thomas D. Boyer, Teresa L. Wright, Michael P. Manns, Zakim and Boyer's Hepatology a textbook of Liver Disease//sixth edition//Elsevier//2012.
5. Rodes J. Textbook of hepatology; from basic science to clinical practice (third edition)//Vol.1 Blackwell//2007.
6. Irnius A., Speičienė D., ir kt., Primary biliary cirrhosis in Lithuania: diagnosis and clinical Picture//Med Sci Monit, 2007; 13(7):CR299-306.
7. Yamaha T. Textbook of gastroenterology (sixth edition)// Wiley –Blackwell//2015.
8. Augalinių tinktūrų pro/antioksidacinio aktyvumo įvertinimas gastrooduodeninės srities gleivinėje sergantiems skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opoms//2009'6/tomas 19,psl. 2811-2816, Irnius A., Vasiliauskas A., ir kt.
9. Denapienė G., Opinis kolitas//Vilniaus universitetas//Vilnius//2009.
10. Irnius A. Geriatrijų pacientų virškinamojo trakto ligos //Solvay//Vilnius //2009.
11. Kepenų cirozė, jos pasekmės ir komplikacijos: diagnostika ir gydymas// UAB Vaistų žinios, 2009;Vilnius, Speičienė D., Valantinas J.
12. Klinikinė gastroenterologija, UAB Vaistų žinios, 2010, Valantinas J., Kupčinskas L. ir kt.
13. Kepenų transplantacija, 2013, prof. habil. dr. Kęstutis Strupas.
14. Bakterinių infekcijų sergant kepenų ciroze diagnostika ir gydymas, 2016, Vitalija Petrenkienė, Limas Kupčinskas.
15. Management of Pancreatic Diseases, gastroenterology clinics of North America, 2016 march, Nuzhat A. Ahmad, Gary W. Falk.

<b>KONSULTUOJANTYS DĒSTYTOJAI</b>
1. <u>Dalyką koordinuojantis dėstytojas</u> : Ieva Stundienė (doc. dr.).
2. Goda Sadauskaitė (doc. dr.).
3. Edita Kazėnaitė (doc. dr.).
<b>PATVIRTINTA:</b>
Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.
Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė